

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ 04 ” 09 2014 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.3 ПП Дитяча література

напрямок підготовки 6.010102 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Київ – 2014 рік

Дитяча література:: роб. навч. прогр. [для студ. напрям підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. А.І. Мовчун. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 63 с.

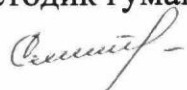
Розробник:

Мовчун Антоніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

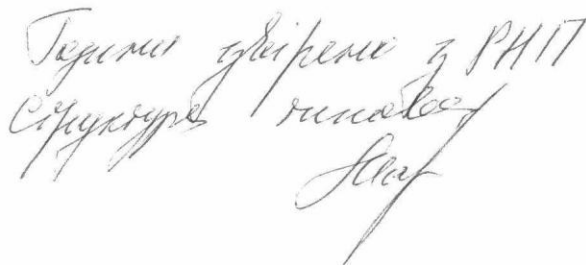
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 03 вересня 2014 року

Завідувач кафедри початкової освіти та
методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи
М.А. Машовець



ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	10
<i>Змістовий модуль I</i> Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей.	
<i>Змістовий модуль II.</i> Нова література для дітей XIX – перша пол. XX ст. Історичні умови розвитку	
<i>Змістовий модуль III.</i> Сучасна українська література для дітей (кінець XX – початок XXI ст.)	
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література»	15
V. Плани семінарських та практичних занять	16
VI. Завдання для самостійної роботи	21
Карта самостійної роботи студента	24
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	27
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	30
IX. Методи навчання	32
X. Методичне забезпечення курсу	32
XI. Питання екзамену	33
XII. Рекомендована література	
Основна	37
Додаткова	37

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Дитяча література» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Дитяча література», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Дитяча література», що вивчається у третьому семестрі, є складовою частиною дисциплін гуманітарного циклу нормативного блоку. Його вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців, зокрема: опанування одним із важливих навчальних професійно-зорієнтованих предметів в системі підготовки вчителя початкових класів, який орієнтується в літературному процесі, зокрема в літературі, що створена для молодших школярів, яка враховує вікові особливості дітей, має важливе значення в естетичному і моральному становленні дитячої особистості.

Курс дитячої літератури формує також і національно свідому, морально орієнтовану особистість майбутнього вчителя. Твори кращих письменників, які писали для дітей, в процесі вивчення їх студентами впливатимуть і на їхній морально-естетичний світогляд, збагачуватимуть їхню емоційно-оцінну діяльність, виховуватимуть в них бережливе ставлення до літературних надбань, мистецької спадщини народу, його культури, історії, мови, бажання передати ці скарби учням. Усвідомлення студентами змісту, структури, моральної проблематики програмових творів закладає основи для формування їхньої власної системи духовних цінностей та морального ідеалу.

Зміст курсу надасть допомогу майбутньому вчителю в професійній

діяльності, допоможе йому формувати особистість дитини з її орієнтацією на моральні загальнолюдські цінності. Засобами мистецтва слова дитяча література допоможе вчителю формувати і збагачувати внутрішній світ дитини, позитивно впливати на її свідомість і підсвідомість, розвивати інтелект, творчі здібності, естетичні смаки.

Програмою передбачено вивчення художніх творів на хронологічно-тематичному принципі: з усім розмаїттям форм і жанрів – від найдавнішої народної календарно-обрядової поезії до сучасних, витворених майстрами слова, творів для дітей української та світової класики.

Мета курсу – формування у майбутніх вчителів початкової школи знання літературного процесу, проблематики творів для дітей, їхніх художніх особливостей та виховного значення, уміння використовувати отримані знання у професійній діяльності; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього вчителя в сучасному світі; формування і утвердження гуманістичного світогляду особистості майбутнього вчителя, розуміння ним національних і загальнолюдських цінностей; виховання національно свідомого вчителя – громадянина України.

Завдання курсу:

- сприяти засвоєнню основних етапів розвитку дитячої літератури та найважливіших фактів літературного процесу; змісту, структури, художніх особливостей творів для дітей;
- формувати у студентів уміння сприймати літературний твір для дітей як явище мистецтва слова;
- розвивати загальну освіченість, інтелект студентів для роботи в професійній педагогічній сфері;
- розвивати естетичні смаки, інтерес до художнього слова, духовної спадщини народу;

– сприяти засвоєнню відомостей про загальний розвиток літературного процесу, про письменника як людську особистість та його творчість для дітей, розуміння її місця у світовій та вітчизняній культурі;

– формувати гуманістичний світогляд, розвивати духовний світ, утверджувати загальнолюдські морально-етичні ідеали;

– розвивати творчі та комунікативні здібності студентів, їхнє самостійне мислення.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на *засвоєнні знань* із таких питань: етапи розвитку літератури для дітей, проблематику творів для дітей, їхніх художніх особливостей та виховного значення для формування дитячої особистості.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень з актуальних проблем дитячої літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких *умінь та навичок*:

– вміння аналізувати твори для дітей, аргументувати власні судження;

– вміння компетентно орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі;

– вміння застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності вчителя початкових класів;

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 годин, із них аудиторні заняття 32 год.: 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – МКР.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Дитяча література» завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес становлення компетентності майбутніх фахівців, опанування ними системою знань про літературний процес для дітей, як важливого засобу і форми впливу на свідомість, уявлення, волю й почуття дитячої особистості.

Курс	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальна кількість годин: <i>108 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0101 – «Педагогічна освіта»</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>6.010102 Початкове навчання</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Аудиторні заняття: 32 год. Із них: Лекції (теоретична підготовка): <i>16 год.</i> Семінарські заняття: 12 год. Індивідуальна робота: 4 год. Самостійна робота: 36 год. Модульний контроль: 4 год. Вид контролю: екзамен</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I								
Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей.								
Давня література для дітей								
1	Вступ. Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури.	4	2	2			2	
2	Давня література для дітей. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей.	4	2	2			2	
3	Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що ввійшли в коло дитячого читання.	6	4	2	2		2	
4	Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку.	4					4	
	Підсумковий контроль. Модульна контрольна робота	2	2					2
	Разом	20	10	6	2	0	10	2
Змістовий модуль II								
Нова література для дітей XIX – перша пол. XX ст. Історичні умови розвитку								
5	Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX століття.	8	4	2	2		4	
6	Шляхи розвитку української літературної казки. Літературні казки народів світу. Літературні казки Європи (Вільгельм Гауф, Міхаель Енде, Петер Асбйорнсен, Цакаріас Топеліус, Карел Ербен, Божена Немцова). Російська літературна казка	8	4	2	2		4	
7	Жанр байки в українській дитячій літературі. Байки Езопа, Федра	6				2	4	
8	Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Прозова світова дитяча класика XX ст.	8	4	2	2		4	
	Підсумковий контроль. Модульна контрольна робота							
	Разом	30	12	6	6	2	16	

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль III								
Сучасна українська література для дітей (кінець XX – початок XXI ст.)								
9	Загальні тенденції розвитку української дитячої літератури новітнього періоду (II пол. XX ст.).	6					6	
10	Прозові жанри новітньої світової та української дитячої літератури.	8	6	2	2	2	2	
11	Поетичні жанри новітньої української та світової дитячої літератури.	4	4	2	2		2	
	Підсумковий модульний контроль	2						2
Семестровий екзамен								
	Разом	20	10	4	4	2	10	2
	Підготовка до екзамену	38						
	<i>Разом за навчальним планом</i>	108	32	16	12	4	36	4

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА»

Змістовий модуль I

Дитяча література як предмет вивчення. Зміст і завдання курсу. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей

Лекція 1.1 (2 год.) Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури

Дитяча література – складова і невід’ємна частина художньої літератури, її своєрідність. Поняття «дитяча література» і «дитяче читання» .

Роль дитячої літератури в формуванні національної самосвідомості та характеру дітей. Жанрове розмаїття літературних творів для дітей. Вимоги до дитячої книги.

Народна творчість як усне, колективне мистецтво. Поняття про дитячий фольклор, його специфіка та творення. Жанри. Видатні діячі про фольклор.

Основні поняття теми: дитяча література, коло дитячого читання, жанри літературних творів для дітей, фольклор, специфіка дитячого фольклору, жанри фольклорних творів для дітей.

Семінар 1.1 (2 год.) Витоки дитячої літератури. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури

Народні пісні для дітей. Колискові, пестушки, утішки. Ознайомлення з народними ігровими піснями. Малі фольклорні жанри. Прислів’я, приказки, загадки, скоромовки. Тематика. Роль у розвитку дитини.

Народні казки. Особливе місце казки у духовній сфері українського народу. Легенди. Перекази. Притчі. Казки народів світу. Спільність мотивів і персонажів.

Лекція 2.1 (2 год) Давня література, її роль у вихованні дітей. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей

Духовна спадщина часів Київської Русі, що ввійшла у коло дитячого читання: літописи, патерики, житія, проповіді. («Повість минулих літ», «Повчання Володимира Мономаха дітям» «Слово о полку Ігоревім»).

Фольклорна основа «Повісті минулих літ» – найдавнішого твору літописання, легендарні уривки якого духовно збагачують дітей.

«Повчання Володимира Мономаха дітям» як цікава літературна пам’ятка Київської Русі, в якій князь закликає синів до праці, повчає їх бути вірними слову, «не давати сильним губити людину» і бажає «у доброчесності домогтися успіхів».

«Слово о полку Ігоревім» – найвидатніша пам’ятка художньої літератури доби Середньовіччя. «Слово...» як засіб виховання у дітей патріотичних, моральних та естетичних почуттів. Значення пейзажу як засобу розкриття душевного стану героїв, передачі патріотичних почуттів, вболівання за долю батьківщини.

Основні поняття теми: періодизація літературного процесу, літописи, патерики, житія, повчання.

Лекція 3. 1. (2 год) Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання

Уславлення в давньогрецьких міфах загальнолюдських цінностей.

Роль українських міфів, легенд, переказів у вихованні дитячої особистості.

Біблійні легенди і притчі, що увійшли в коло дитячого читання.

Основні поняття теми: міфи, легенди, притчі, біблійні притчі.

Змістовий модуль II

Нова література для дітей XIX – поч. XX ст. Історичні умови розвитку

Лекція 4.2 (2год). Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку

Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст.

Поезія Т.Шевченка в дитячому читанні. Розкриття краси природи, теми сирітського дитинства, відображення трагічної долі матері й дитини за часів кріпацтва у віршах поета. («Садок вишневий коло хати», «І золотої, й дорогої», «Зацвіла в долині червона калина», «Тече вода з-під явора», «Зоре моя вечірняя» та ін.)

Використання засобів народної поезики в поезіях Л.Глібова («Веснянка», «Зимня пісенька»), Лесі Українки (цикл «У дитячому крузі»). Майстерність та оптимізм співомовок С.Руданського («Добре торгувалось», «Не мої ноги», «Вовки», «Жалібний дяк», «Треба всюди приятеля мати»).

Основні поняття теми: пейзажні твори, засоби народної поезики, співомовки як жанр гумористики, ліризм та мистецька довершеність поезій, що увійшли в дитяче читання.

Семінар 2.2. (2 год.) Поетичний світ першої пол. XIX ст. в дитячому читанні

Трагедія обікраденого дитинства в поезіях Якова Щоголева («Чередничка», «Вівчарик»), П.Грабовського («Сироти», «Дітки маленькі кликали маму..»), «Вийшла з хати стара мати», «Сердешні діти» та ін.), Б.Грінченка («Шматок хліба», «Зернята», «Ластівка» та ін.).

Тема мови, України, краси рідного краю в поезіях для дітей С.Воробкевича, В.Самійленка, І.Франка, О.Олеся, Б.І.Антонича. Тематика. Особливості побудови.

Основні поняття теми: гумористичні твори, співомовки, придибашки, сміховинки, літературна діяльність зазначених митців.

Лекція 5.2 (2год) Шляхи розвитку літературної казки XIX – поч. XX ст.

Народність казок Марка Вовчка. Майстерність сюжетопобудови казки «Ведмідь». Втілення протесту проти несправедливої дійсності в казці «Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Кармелюк». Образ народного героя. Історична правда.

Фольклорна основа збірки казок І.Я.Франка «Коли ще звірі говорили». Яскраві образи тварин у них, швидкий розвиток дії, дотепний діалог, багатство

фантастичної вигадки.

Літературні казки Ш. Перро, братів Грімм, Г.-Х.Андерсена.

Основні поняття теми: фольклорна основа казки, тематика казок, виховне значення, прозові твори, історична проза, сюжетопобудова, літературна казка, поетичні казки для дітей, написані за фольклорними мотивами, художня деталь.

Семінар 3.2. (2 год.) Літературна казка ХІХ – поч. ХХ ст.

Огляд казок Лесі Українки, М.Коцюбинського, Ю.Федьковича, Г.Хоткевича, Дніпрової Чайки. Тематика. Виховне значення.

Тематика та особливості сюжету віршованих казок Б.Грінченка, Олени Пчілки, Б.Лепкого, Олександра Олеся. Літературні казки Європи. Російська літературна казка. Літературні казки Європи (Вільгельм Гауф, Міхаель Енде, Петер Асбйорнсен, Цакаріас Топеліус, Карел Ербен, Божена Немцова). Російська літературна казка

Жанр байки в українській та світовій дитячій літературі ХІХ – поч. ХХ століття

Огляд байок Є.Гребінки, П.Гулака-Артемівського, Л.Глібова, С.Руданського, О.Пчілки, Б. Грінченка, В.Самійленка. Тематика. Особливості мови.

Основні поняття теми: байка як засіб зображення життя, тематика, сюжети.

Лекція 6.2 (2год) Прозові жанри дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ ст.

Марко Вовчок як основоположник прози для дітей. Повість для дітей «Маруся». Відтворення у ній історичних подій ХVІІ ст. Образ юної патріотки.

Глибоке розуміння дитячої психології, своєрідного й багатого світу почуттів дитини в оповіданнях Б.Грінченка.

Цикл оповідань О.Пчілки про життя видатних людей («Малий музика Моцарт», «Чарівна паличка» та ін.).

Майстерне змалювання світу дитини в оповіданнях І.Франка «Малий Мирон», «У кузні», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист».

Оповідання М.Коцюбинського, присвячені дітям («Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник»). Образи дітей сільської та міської бідноти. Глибокий психологізм як засіб розкриття характеру дитини.

Художні особливості творів М.Коцюбинського для дітей.

Основні поняття теми: світ дитини в оповіданнях письменників ХІХ ст. – початку ХХ ст., тематика, відтворення морально-етичних взаємин між героями у творах для дітей.

Семінар 4.2. (2 год.) Оповідання для дітей ХІХ – поч. ХХ ст.

Гостросюжетні, яскраво-барвисті за своєю формою оповідання В.Винниченка про дітей («Федько-халамидник», «Кумедія з Костем»). Драматична, реалістична манера змалювання дитячих характерів у них. Огляд збірки оповідань «Намисто», використання в змісті оповідань народних пісень, їхня взаємовідповідність, роль пісенних супроводів оповіді.

Тематика творів Степана Васильченка. Проблеми навчання і виховання дітей – основні теми творчості письменника. Гумористичне оповідання «Свекор». Твори

для дітей із циклу «Крилаті слова». Легкість, мелодійність мови зазначених оповідань. Зображення дітей-сиріт у творі «Приблуда». Образ малого Тараса (Шевченка) в повісті «В бур'янах».

Проза митців Європи: Ф. Зальтен, К.Нестлінгер, Льюїс Керролл, Редьярд Кіплінг, Оскар Вайлд, Карло Коллоді, Джанні Родарі, Еріх Кестнер, Отфрід Пройслер, Джеймс Крюс, Марія Конопницька, Марк Твен, Джоль Харріс, Френк Баум.

Основні поняття теми: поєднання змісту оповідань В.Винниченка з темами народних пісень, зображення письменником трагедії дитячої душі, легкість, мелодійність мови творів С. Васильченка.

Змістовий модуль III

Дитяча література новітнього періоду (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.)

Лекція 7.3. (2год) Загальні тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду (XX ст.). Прозові жанри новітньої дитячої літератури.

Світ природи в оповіданнях Остапа Вишні («Мисливські усмішки»), Майка Йогансена («Кіт Чудило», «Собака, що лазив на дерево», «Як мураші наїлися цукру», «Собака і ворони» та ін.), О.Копиленка (збірка «Як вони поживають»).

Сюжет та образи оповідання П.Панча «Три копійки». Пригодницькі сюжети повістей та оповідань М.Трублаїні («Шхуна “Колумб», «Лахтак», «Пустуни на пароплаві», «Крила рожевої чайки», «Волохан»), Ю.Збанацького «Між добрими людьми», «Лісова красуня»; О.Донченка «Школа над морем», «Лісничиха»).

Дитячі характери у творах Міри Лобе, Льюїса Керролла, Памели Треверс, Еріха Кестнера, Пауля Маара.

Основні поняття теми: тема пригод, змалювання Півночі з її екзотикою, тема війни і партизанської звитяги у творах письменників.

Семінар 5. 3. (2 год.) Літературна казка XX століття. Огляд віршованих казок Н.Забіли, П.Воронька, М.Стельмаха, В.Сухомлинського, Д.Павличка. Особливості сюжетопобудови, зв'язок із фольклором.

Тематика, жанрові та художні особливості казок М.Трублаїні («Мандри Закомарика», «Казка про дівчинку Наталочку і сріблясту рибку»), Григора Тютюнника («Степова казка», «Громовик», О.Іваненко (зб. «Лісові казки», «Великі очі»)).

Лекція 8.3. (2год) Прозові жанри новітньої дитячої літератури

Історико-біографічні твори О.Іваненко для дітей («Тарасові шляхи», «Друкар книжок небачених»). оповідання про Велику Вітчизняну війну, присвячені дітям: «Таємниця», «Пошта прийшла».

Художньо-естетичний аналіз оповідань Григора Тютюнника («Обнова», «Груші з копанки», «Сито, сито...», «Смерть кавалера». Твори про біографію дітей війни – повість «Климко», «Вогник далеко в степу». Твори про прекрасний світ природи і гарних людей: оповідання «Ласочка», «Біла мара», «Бушля», «Лісова сторожка»,

«Однокрил».

Повість-казка в європейській літературі. Огляд повістей-казок Януша Корчака, Френка Баума, Сельми Лагерлеф, Астрід Лінгрен.

Основні поняття теми: художня майстерність зображення природи, історико-біографічні твори, сюжети й образи, ліризм та гумор, людський і совісний світ творів.

Семінар 6.3. (2 год.) Прозові жанри новітньої дитячої літератури.

Оповідання та казки В.Сухомлинського на морально-етичні теми, формування у дітей моральності, доброти («Райдуга в бурульці», «Гаряча квітка», «Квітка сонця», «Як дзвенять сніжинки», «Куди мурашки поспішали», «Їжачок», «Зайчик і горобина», «Який слід повинна залишити людина на землі», «Пшеничний колосок» та ін.).

Твори В.Близнеця про так зване покоління дітей війни, що ввійшли в коло дитячого читання, – «Землянка», «Мовчун» (огляд). Повість-казка «Земля Світлячків» – пригодницький сюжет, реальні події та поетична фантазія письменника. «Звук павутинки» – твір про Красу, Совість і Казку.

Показ у творах Є.Гуцала («Зозуля», «Діти війни» «Весняні води», «Жовтий гостинець», «Пролетіли коні», «Олень Август») та М.Вінграновського (повісті «Сіроманець», «Первінка») зачарованого світу дитини, доброти, любові до всього живого.

Прозова світова дитяча класика ХХ ст. Образ дитини у творах Алана Мілна, Джона Толкіна, Енід Блайтон, Памели Треверс, Ангела Каралійчева, Іенса Сісгорда, Марчелло Арджілі, Януша Корчака, Яна Бжехви, Яна Екхольма, Сельми Лагерлеф, Астрід Ліндгрен.

Основні поняття теми: сюжетність та емоційність оповідань, доброта і сердечність сюжетів, біографізм творів, майстерність зображення характеру малого героя, їхня морально-етична цінність.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год.,
самостійна робота – 36 год., МК – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Семестр	I семестр				II семестр							
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			
Назва модуля	Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей.				Нова література для дітей XIX – I пол. XX ст. Історичні умови розвитку.				Дитяча література новітнього періоду (II пол. XX ст. – по			
Кількість балів за модуль	139				139				169			
Лекції	1 – 2	3 – 4	5 – 6.	7 – 8.	1 – 2	3 – 4.	5 – 6.	7 – 8.	1 – 2	3 – 4.	5 – 6.	7 – 8.
Теми лекцій	Зміст і завдання курсу. Український фольклор, його вплив на розвиток дитячої літератури. (2 бали — за відвідування)	Давня література. Місце та роль літ. Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. (2 бали — за відвідування)	Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що ввійшли в коло дитячого читання (2 бали — за відвідування)	Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку. (2 бали — за відвідування)	Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування)	Шляхи розвитку дитячої літератури. казки XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування)	Жанр байки в українській дитячій літературі XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування)	Прозові жанри дитячої літ-ри XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування)	Заг. тен-денції розвитку дитячої літ-ри новітньо-го періоду (XX ст.) (2 бали — за відвідування)	Прозові жанри новітньої українськ. та світової дитячої літерат. (2 бали — за відвідування)	Прозові жанри новітньої дитячої літ-ри (2 бали — за відвідування)	Поетичні жанри новітньої дитячої літератури. (2 бали — за відвідування)
Теми семінарських занять	Витоки української дитячої літератури. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)	Давня література для дітей (XI-XVIII ст.) (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)	Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що ввійшли в коло дитячого читання (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)		Поетич-ний світ I пол. XIX ст. в дитячо-му читанні. (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)	Літератур-на казка XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)		Оповідан-ня для дітей XIX – поч. XX ст. (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)	Літератур-на казка XX ст. Огляд віршованих казок (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)		Прозові жанри новітньої українсь-кої дит. літ-ри (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)	Поетичні жанри новітньої дитячої літ-ри. (2 бали — за відвідування, 20 балів — робота на семінарі)
Самостійна робота	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)	Табл.6. (10 балів)
ІНДЗ	30 балів											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 — 25 балів				Модульна контрольна робота 2 — 25 балів				Модульна контрольна робота 3 — 25 балів			
Максимальна к-ть балів	447 (коефіцієнт успішності: $(447 - 2/3 \cdot 180) \div 60 = 5,45$, де 180 – це кількість балів за роботу на семінарських заняттях)											
Підс. контроль	Екзамен – 40 балів											

Плани семінарських занять Змістовий модуль I

Семінар 1.1. Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання (2 год.)

План заняття

1. Давньогрецька міфологія як джерело світової культури.
2. Біблія – пам'ятка світової культури, її морально-етичне значення у вихованні дитячої особистості.
3. Українські міфи, легенди, перекази

Література

1. Грицай М., Бойко В., Дунаєвська Л. Українська народнопоетична творчість. К. : 1985. - С.32 - 41.
2. Наєнко М. Художня література України Ч. I. Від міфів до реальності. К. : 2005. - 660 с.
3. Дитячий фольклор /Упорядкув. і передмова Г.В. Довженок. – К. : 1986. - 480 с.
4. Український дитячий фольклор. Упорядник В.Г.Бойко. - К. : 1962. - 248 с.
5. Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Упорядкування, передмова і примітки О.І. Дея. К. : 1965. - 803 с.
6. Калинова сопілка: Антологія української народної творчості / Упор., передм. та прим. О.Ю. Бріциної, Г.В. Довженок, С.В. Мишанича. – К. :1989. - 752 с.

Змістовий модуль II

Нова література для дітей XIX – поч. XX ст. Історичні умови розвитку Семінар 2. 2. Поетичний світ XIX ст. – поч. XX ст. в дитячому читанні (2 год.)

План заняття

1. Вірші Л.Глібова в дитячому читанні («Веснянка», «Зимня пісенька»). Зображення картин природи, дитячих розваг. Віршована казочка «Квіткове весілля». Життєрадісність, динамічність сюжету, яскравість образів. Їхня пізнавальна і виховна цінність.

2. Співомовки Степана Руданського. Стислість, гострота діалогу, виразність, динамічність розгортання сюжету, делікатність гумору («Жалібний дяк», «Вовки», «Добре торгувалось», «Баба в церкві»).

3. Твори Ю.Федьковича в дитячому читанні, вірші «Учіться», «Сестра», «Вороний», «Січень» та ін. Байка «Горда качка», казка «Бідолашко», жарти «По ширості», «Милосердний хлопчик».

4. Неповторність, оригінальність поетичних творів Юрія Федьковича. М.Рильський про Ю.Федьковича.

5. Вірші С.Воробкевича для дітей: «Рідна мова», «Веснянки», «Осінь», «Колискова». Виховання у дітей патріотичних почуттів та любові до праці.

6. Трагедія обкраденого дитинства у віршах Я.Щоголева «Чередничка», «Вівчарик» та ін. Народнопісенність та ліризм поезій Я.Щоголева.

7. Тема мови, України, краси рідного краю в поезіях для дітей С.Воробкевича, В.Самійленка, І.Франка, О.Олеся, Б.І.Антонича. Тематика. Особливості побудови.

Література

1. Наєнко М. Художня література України Ч. І. Від міфів до реальності. К. : 2005. - 660 с.
2. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х Т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна, - К. : Арій, 2007. – 656 с.
3. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т. /упоряд. І.Луценко, А.Подолинний, Б.Чайковський. - К. : Вища школа, 1992. – 286 с.
4. Жулинський Микола. Тарас Шевченко: У кн. Слово і доля. –К. :2002. -С.674-685
5. Кодлюк Я. Розповіді про письменників./ Я. Кодлюк, Г. Одинцова посібник для вчителя початкових класів. - Тернопіль: підручники і посібники, 2005. - 128 с.
6. Колесник П.Й. Творчість Леоніда Глібова. – У кн.: Глібов Леонід. Твори у двох томах. Наукова думка. К. : 1974. - С.5 - 25
7. Сиваченко М., Деко О. Леонід Глібов. Дослідження. Матеріали. Наукова думка. К. : 1969. - 288 с

Семінар 3.2. Літературна казка XIX – поч. XX ст. (2 год.)

План заняття

1. Огляд казок Лесі Українки, М.Коцюбинського, Ю.Федьковича, Г.Хоткевича, Дніпрової Чайки. Тематика. Виховне значення.
2. Аналіз казок Вільгельма Гауфа, Міхаеля Енде, Петера Асбйорнсена, Цакаріаса Топеліуса, Карела Ербена, Божени Немцовой.
3. Усне повідомлення «Російська літературна казка».

Література

1. Українська література для дітей. : хрестоматія / упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія / упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592с.
3. Наєнко М. Художня література України Ч. І. Від міфів до реальності. - К. : 2005. - 660 с
4. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х Т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна, - К. : Арій, 2007. - 656 с
5. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т./упоряд. І.Луценко, А.Подолинний, Б.Чайковський. -К.: Вища школа, 1992. – 286 с.
6. Жулинський Микола. Тарас Шевченко: У кн. Слово і доля. – К., 2002. - 495 с
7. Леся Українка. Мрії зламане крило: Зб. творів, документів, спогадів // упоряд., есе та довідк. матеріал В.Костюченка. – К. : 1993. – 222с.

Семинар 4.2. Оповідання для дітей XIX – поч. XX ст. (2 год.)

План заняття

1. Марко Вовчок як основоположник прози для дітей. Повість для дітей «Маруся». Відтворення у ній історичних подій XVII ст. Образ юної патріотки.
2. Глибоке розуміння дитячої психології, своєрідного й багатого світу почуттів дитини в оповіданнях Б.Грінченка.
3. Цикл оповідань О.Пчілки про життя видатних людей («Малий музика Моцарт»). Письменники – лауреати премії імені Олени Пчілки.
4. Майстерне змалювання світу дитини в оповіданнях І.Франка «Малий Мирон», «У кузні», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист».
5. Оповідання М.Коцюбинського, присвячені дітям («Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник»), образи дітей сільської та міської бідноти. Глибокий психологізм як засіб розкриття характеру дитини. Художні особливості творів М.Коцюбинського для дітей
6. Гостросюжетні, яскраво-барвисті за своєю формою оповідання В.Винниченка про дітей («Федько-халамидник», «Кумедія з Костем»). Драматична, реалістична манера змалювання дитячих характерів у них. Огляд збірки оповідань «Намисто», використання в змісті оповідань народних пісень, їхня взаємовідповідність, роль пісенних супроводів оповіді.
7. Тематика творів Степана Васильченка. Проблеми навчання і виховання дітей – основні теми творчості письменника. Гумористичне оповідання «Свекор» Твори для дітей із циклу «Крилаті слова». Легкість, мелодійність мови зазначених оповідань. Зображення дітей-сиріт у творі «Приблуда». Образ малого Тараса (Шевченка) в повісті «В бур'янах».
8. Презентація «Прозова дитяча світова класика XX ст.»

Література

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К.:Арій, 2011 – 592 с.
3. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна - К. : Арій, 2007.
4. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х т. /Упоряд. І.Луценко, А.Подолінний, Б.Чайковський. - К. : Вища школа, 1992. – 286 с.
5. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х Т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна, - К. : Арій, 2007. - 656 с.
6. Франко І. Марія Маркович (Марко Вовчок). Посмертна згадка // збір. творів: у 50 т. – К. : Наукова думка, 1982. – Т.37. – С.276 - 279.

Змістовий модуль III

Дитяча література новітнього періоду (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.)

Семинар 5.3. Прозові жанри новітньої української та світової дитячої літератури (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.) (2 год.)

План заняття

1. Світ природи в оповіданнях Остапа Вишні («Мисливські усмішки»), Майка Йогансена («Кіт Чудило», «Собака, що лазив на дерево», «Як мураші наїлися цукру», «Собака і ворони» та ін.), О.Копиленка (збірка «Як вони поживають»).

2. Сюжет та образи оповідання П.Панча «Три копійки». Пригодницькі сюжети повістей та оповідань М.Трублаїні («Шхуна «Колумб», «Лахтак», «Пустуни на пароплаві», «Крила рожевої чайки», «Волохан»), Ю.Збанацького «Між добрими людьми», «Лісова красуня», О.Донченка «Школа над морем», «Лісничиха»).

3. Художньо-естетичний аналіз оповідань Григора Тютюнника «Обнова», «Груші з копанки», «На згарищі», «Сито, сито...», «Смерть кавалера». Твори про біографію дітей війни – повість «Климко», «Вогник далеко в степу». Твори про прекрасний світ природи і гарних людей: оповідання «Ласочка», «Біла мара», «Бушля», «Лісова сторожка», «Однокрил».

4. Оповідання та казки В.Сухомлинського на морально-етичні теми, формування у дітей моральності, доброти («Гаряча квітка», «Квітка сонця», «Як дзвенять сніжинки», «Куди мурашки поспішали», «Їжачок», «Зайчик і горобина», «Який слід повинна залишити людина на землі», «Пшеничний колосок» та ін.).

5. Твори В.Близнеця про так зване покоління дітей війни, що ввійшли в коло дитячого читання, – «Землянка», «Мовчун» (огляд). Повість-казка «Земля Світлячків» – пригодницький сюжет, реальні події та поетична фантазія письменника. «Звук павутинки» – твір про Красу, Совість і Казку.

6. Показ у творах Є.Гуцала («Зозуля», «Діти війни», «Жовтий гостинець», «Пролетіли коні», «Олень Август») та М.Вінграновського (повісті «Сіроманець», «Первінка») зачарованого світу дитини, доброти, любові до всього живого.

Література

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592с.
3. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна - К. : Арій, 2007.
4. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т./Упоряд. ІЛуценко, А.Подолінний, Б. Чайковський. - К. : Вища школа, 1992.
5. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х Т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна, -К.: Арій, 2007. - 656 с.

Семинар 6. 3. Поетичні жанри новітньої української дитячої літератури (2 год.)

План заняття

1. Марійка Підгірянка. Щирість почуттів та духовна краса віршів про рідну землю, матір.

2. Ліричне змалювання природи, моральний підтекст, метафоричність образної системи в поезіях П.Воронька («Сніжинки», «Липка», «Ніколи не хвались», «Кіт не знав», «Помагай»), М.Стельмаха («Заєць спати захотів», «Бобер», «Дощ», «Весна-Весняночка», «Чайка», «Гусак» та ін.), Д.Павличка («Птиця», «Нічний гість», «Вітер», «Пролісок» та ін.)

3. Любов до рідної України, її природи у поезіях В.Симоненка («Лебеді», «Я не бував», «Грудочка землі» та ін.), Л.Костенко («Усе моє, все зветься Україна», «Синички на снігу», «Перекинута шпаківня», «Мурашки думають про зиму», «Зимові горобці», «Соловейко застудився», «Бузиновий цар» та ін.)

4. І.Драч. Піднесено-реалістичний настрій поезій «Балада про соняшник», «Мачинка», «Самотня ластівка». Пізнання людиною краси світу, величі буття, радості осягнення природи у творях.

5. Образність поезій Д.Білоуса (книга «Диво калинове», «Чари барвінкові»), Є.Гуцала («Ворона з Лісабона і крук із Прилук», «Знов прийшла на землю осінь»), М.Вінграновського («Наша річка», «Лазить сонечко у травах», «Приспало просо променя», «Мак і кіт», «Хто воно?»). Своєрідність поетичної манери письма.

6. Письменники – лауреати літературної премії Лесі Українки. Лауреати Андерсенівської премії.

Література

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
3. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т./Упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна - К. : Арій, 2007. – 567 с.
4. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т. / упоряд. І.Луценко, А.Подолінний, Б. Чайковський. - К. : Вища школа, 1992.
5. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х Т. /упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна, - К.: Арій, 2007. - 656 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей

Тема 1-2. Народнопоетична творчість для дітей (2 год.)

I. Підготувати повідомлення (на одну з тем):

1. Місце фольклорних творів у вихованні дитини.
2. Жанри фольклорних творів для дітей.
3. Використання фольклорних мотивів дитячими письменниками.
4. Фольклорна діяльність письменників-творців дитячої літератури.

II. Скласти сценарій фольклорного свята для учнів 1 –4 класів.

Тема 3-4. Давня література для дітей (2 год.)

1. Скласти збірку афоризмів Г.Сковороди для дітей.
2. Проаналізувати морально-етичні погляди філософа, відтворені в його поезії та байках.
3. Скласти розповідь про Г.Сковороду для дітей.

Тема 5-6. Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання (2 год.)

1. Скласти збірку міфів для дітей.
2. Проаналізувати біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання.
3. Скласти розповідь про Г. Сковороду для дітей.

Тема 7-8. Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку (4 год.)

1. Скласти розповідь про Т.Шевченка для молодших школярів.
2. Упорядкувати збірку поезій Т.Шевченка для молодших школярів.
3. Вивчити поезії Т.Шевченка напам'ять (на вибір)

Змістовий модуль II

Нова література для дітей XIX – поч. XX ст. Історичні умови розвитку

Тема 1-2 год. Поетичний світ I пол. XIX ст. в дитячому читанні (4 год.)

1. Проаналізувати історичні умови розвитку дитячої літератури XIX ст..
2. Розкрити використання засобів народної поезики в поезіях Л.Глібова («Веснянка», «Зимня пісенька»), Лесі Українки (цикл «У дитячому крузі»). Майстерність та оптимізм співомовок С.Руданського («Добре торгувалось», «Не мої ноги», «Вовки», «Жалібний дяк», «Треба всюди приятеля мати»).
3. Підготувати реферативні дослідження про тематику поетичних творів Якова Щоголева («Чередничка», «Вівчарик»), П.Грабовського («Сирота», «Дітки маленькі кликали маму...»), «Вийшла з хати стара мати», «Сердешні діти»), Б.Грінченка.

4. Упорядкувати збірник поезій на тему «України рідна мова, краса рідного краю», використавши поезії для дітей С.Воробкевича, В.Самійленка, І.Франка, О.Олеся, Б.І.Антонича.

Тема 3-4. Шляхи розвитку літературної казки у ХІХ – поч. ХХ ст. (2 год.)

I. Підготувати повідомлення (на одну з тем):

1. Літературна казка у ХІХ столітті. Народність казок Марка Вовчка. Майстерність сюжетопобудови казки «Ведмідь». Втілення протесту проти несправедливої дійсності в казці «Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Кармелюк». Образ народного героя. Історична правда.

2. Тематика та особливості сюжету віршованих казок Б.Грінченка, Олени Пчілки, Б.Лепкого, Олександра Олеся.

3. Фольклорна основа збірки казок І.Я.Франка «Коли ще звірі говорили». Яскраві образи тварин у них, швидкий розвиток дії, дотепний діалог, багатство фантастичної вигадки.

4. Огляд казок Лесі Українки, М.Коцюбинського, Ю.Федьковича, Г.Хоткевича, Дніпрової Чайки. Тематика. Виховне значення.

5. Літературна зарубіжна казка. Казки народів Європи

II. Провести в групі конкурс на кращого оповідача літературної казки.

Тема 5-6. Літературна казка Європи (2 год.)

1. Підготувати повідомлення «Шарль Перро – основоположник літературної казки Європи».

2. Зробити огляд казок братів Грімм, В.Гауфа, Д.Крюса, Андерсена (тематика, народність, персонажі, проблема добра і зла).

3. Скласти бібліографічний список «Літературна світова казка для учнів 2 -4 класів»

Тема 7-8. Жанр байки в українській дитячій літературі (4 год.)

1. Зробити огляд байок Є.Гребінки, П.Гулака-Артемівського, Л.Глібова, С.Руданського, О.Пчілки, В.Самійленка. Класична байка: Езоп, Федр.

2. Класифікувати байки за тематикою та особливостями сюжетопобудови.

3. Вивчити байки напам'ять (на вибір студента).

4. Написати анотацію до збірки байок Езопа (на вибір).

Тема 9-10. Прозові жанри дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ ст. (4 год.)

1. Скласти характеристику юної патріотки Марусі з однойменної повісті Марка Вовчка. Розкрити історичні події ХVІІ ст. та їх доступність для дітей.

2. Упорядкувати для дітей збірку оповідань Б.Грінченка. Пояснити свій вибір, врахувати глибоке розуміння автором дитячої психології, своєрідного й багатого світу почуттів дитини в оповіданнях.

3. Проаналізувати майстерність змалювання світу дитини в оповіданнях І.Франка «Малий Мирон», «У кузні», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист».

4. Дати характеристику оповідань М.Коцюбинського, присвячених дітям («Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник»), образів дітей сільської та міської

бідноти. Розкрити глибокий психологізм як засіб розкриття характеру дитини та художні особливості творів М.Коцюбинського для дітей.

5. Створити презентацію «Олена Пчілка – мати Лесі Українки, дитяча письменниця».

6. Підготувати виступ «Трагедія маленької людини в оповіданнях В.Винниченка»

7. Підготувати виступ «Красивий і сильний талант С.Васильченка».

8. Проаналізувати твори письменників Ф.Зальтена, Міри Лобе, Крістіни Нестлінгер для дітей, скласти план характеристики дитячих персонажів.

Змістовий модуль III

Дитяча література новітнього періоду (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.)

Тема 1-2. Загальні тенденції розвитку дитячої літератури поч. XXI ст. Тематика. Пошуки різних жанрів і стилів (2 год.)

1. Зробити огляд історичних умов розвитку дитячої літератури цього періоду.
2. Написати анотацію до збірок П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, А.Малишка для дітей.
3. Провести дослідження «Фольклорні мотиви поетичних образів А.Малишка».
4. Розкрити майстерність Петра Панча у створенні характеру дитини.

Тема 3-4. Літературна казка II пол. XX ст. – поч. XXI ст. (2 год.)

1. Підготувати для дітей розповіді про письменників: Н.Забілу, П.Воронька, М.Стельмаха, В.Сухомлинського, Д.Павличка, Ш.Перро, братів Грімм.
2. Зробити огляд їхніх збірок для дітей.
3. Інсценувати епізоди з п'єси-казки Наталі Забіли (на вибір).
4. Написати анотацію до казок О.Іваненко, М.Трублаїні та Григора Тютюнника.
5. Скласти анотований список книг казок Оскара Уайльда, Редьярда Кіплінга, Алана Мілна, Енід Блайтон.
6. Провести в групі конкурс на кращого оповідача казок Памели Треверс, Ганса Андерсена, Карло Коллоді, братів Грімм, Отфріда Пройслера та ін..

Тема 5-6. Прозові жанри новітньої української та зарубіжної дитячої літератури (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.) (2 год.)

1. Зробити порівняльний аналіз зображення теми природи письменниками О.Вишнею, М.Йогансеном, О.Копиленком.
2. Підготувати виступ на тему «Пригодницькі сюжети повістей та оповідань М.Трублаїні».
3. Створити презентацію «Тема війни в творах для дітей», використавши твори О.Іваненко, Ю.Збанацького та О.Донченка.
4. Підготувати анотацію до історико-біографічних творів О.Іваненко для дітей («Тарасові шляхи», «Друкар книжок небачених», «Богдан Хмельницький»).

5. Зробити художньо-естетичний аналіз оповідань Григора Тютюнника («Груші з копанки», «На згарищі», «Сито, сито...», «Смерть кавалера», «Ласочка», «Біла мара», «Бушля», «Лісова сторожка», «Однокрил».).
6. Дати характеристику дітей війни за творами Г.Тютюнника та В.Близнеця.
7. Написати реферат на тему «Звук павутинки» – твір про Красу, Совість і Казку".

Тема 7-8. Поетичні жанри новітньої дитячої літератури (2 год.)

1. Скласти розповідь для дітей про Євгена Гуцала і Миколу Вінграновського, лауреатів Національної премії України імені Т.Г.Шевченка за твори для дітей.
2. Визначити тематичне коло творів Євгена Гуцала для дітей і про дітей.
3. Розкрити проблеми обдарованої дитини, складності взаємин дорослих із дітьми у творі «Олень Август».
4. Зробити огляд збірок Є. Гуцала для дітей.
5. Вивчити напам'ять вірші Миколи Вінграновського (на вибір студента).
6. Дати характеристику автобіографічної повісті «Первінка». Скласти план характеристики Миколки.
7. Написати реферат «Одвічний мотив боротьби добра і зла у повісті «Сіроманець» М.Вінграновського.
8. Підготувати інсценоване читання казки Миколи Вінграновського «Козак Петро Мамарига».

Тема 9-10. Література для дітей на сучасному етапі (2 год.)

1. Вивчити напам'ять вірші сучасних поетів, що увійшли в коло дитячого читання. Розкрити багатство проблематики, художню неповторність.
2. Зробити конспект літературознавчих статей про творчість В.Симоненка, Л.Костенко, Д.Білоуса для дітей.
3. Підготувати огляд поетичних творів М. Вінграновського для дітей.
4. Підготувати літературний альманах про творчість для дітей одного з поетів (на вибір)
5. Скласти сценарій поетичного ранку за поезіями цих митців.
6. Зробити презентацію однієї зі збірок зазначених авторів (на вибір)
7. Підготувати анотований список творів для позакласного читання за темами і класами. Пояснити свій вибір

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей			
Тема 1–2. Народнопоетична творчість для дітей (2 год.).	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ, екзамен	10	I-II
Тема 3–4. Давня література для дітей (2 год.).	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ, екзамен	10	II-III
Тема 5–6. Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання (2 год.).	Підготовка до семінар. заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	10	III-IV
Тема 7–8. Т.Г. Шевченко в дитячому читанні (4 год.).	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ, екзамен	10	IV-VI
Змістовий модуль II Нова література для дітей XIX – I пол. XX ст. Історичні умови розвитку			
Тема 1–2. Поетичний світ першої половини XIX ст. в дитячому читанні (4 год.).	Звіт про виконання ІНДЗ, екзамен	10	V-VI
Тема 3–4. Шляхи розвитку літературної казки у XIX – поч. XX ст. (2 год.).	Підготовка до семінар. заняття, модульний контроль, підсумковий тест, екзамен	10	VI-VII
Тема 5–6. Жанр байки в українській дитячій літературі XIX – поч. XX ст. (4 год.). Тема 7-8. Літературна казка Європи (2 год.)	Підготовка до семінар. заняття, мод. контроль, екзамен Підготовка до семінар. заняття, мод. контроль, екзамен	10 10	VII-VIII
Тема 9–10. Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (4 год.).	Підготовка до семінар. заняття, мод. контроль, екзамен	10	VIII-XIX

Змістовий модуль III Дитяча література новітнього періоду (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.)			
Тема 1 –2. Загальні тенденції розвитку дитячої літератури поч. XXI ст. Тематика. Пошуки різних жанрів і стилів (2 год.).	Звіт про викон. ІНДЗ, підсумкове тестування, екзамен	10	IX-X
Тема 3 –4. Літературна казка II пол.. XX ст. – поч. XXI ст. (2 год.).	Підготовка до семінар. заняття, звіт про виконання ІНДЗ,, екзамен	10	X-XI
Тема 5 –6. Прозові жанри новітньої української та зарубіжної дитячої літератури (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.) (4 год.).	Підготовка до семінар. заняття, модульний контроль, екзамен	10	XI-XII
Тема 7 –8. Поетичні жанри новітньої дитячої літератури (2 год.).	Підготовка до семінар. заняття, звіт про виконання ІНДЗ, екзамен	10	XII-XIII

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Дитяча література» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види сам. роботи, вимоги до неї та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (**5 балів**);
- конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно (**5 балів**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, літературознавчі розвідки (**5 балів**);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**5 балів**);
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у літературному процесі, аналіз інформації, самостійні дослідження (**5 балів**);
- літературознавчі дослідження у вигляді есе, складання літературних сценаріїв для дітей (**5 балів**).
- упорядкування збірки для дітей за темою – **5 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна к-сть балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 балів
2	Складання плану реферату	5 балів
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
4	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	5 балів
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5 балів
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 балів
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	21-25	Добре
Середній	11-20	Задовільно
Низький	5-10	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних літературознавчих досліджень

1. Роль фольклорних творів у становленні дитячої особистості.
2. Духовна спадщина часів Київської Русі, що увійшла в коло дитячого читання.
3. Збагачення інтелекту дітей історичними відомостями за козацькими літописами Г. Граб'янки, С. Величка та Самовидця.
4. Стародавні міфи, легенди, перекази, біблійні легенди, що увійшли в коло дитячого читання.
5. Огляд літературних казок другої пол. XIX ст.
6. Твори Т.Шевченка в дитячому читанні.
7. Особливості поетичних творів для дітей В.Самійленка.
8. Морально-етична проблематика байок Г.Сковороди.
9. Тема сирітського дитинства у ліриці другої пол. XIX ст.

10. Особливості сюжетопобудови байок Олени Пчілки.
11. Відтворення історичних подій XVII ст. у повісті Марка Вовчка «Маруся».
12. Світ дитячих почуттів в оповіданнях Б.Грінченка.
13. Світ дитини в автобіографічних оповіданнях І.Франка.
14. Драматизм змалювання дитячих характерів у творах В.Винниченка.
15. Твори М.Коцюбинського в дитячому читанні.
16. Історико-біографічні твори О.Іваненко для дітей.
17. Особливості дитячих характерів у творах про біографію «дітей війни».
18. Чарівний дивосвіт поезій для дітей М.Вінграновського.
19. Тема України, рідної мови в дитячому читанні.
20. Образність поетичних книг для дітей Д.Білоуса.
21. Огляд творів, відзначених літературною премією імені Лесі Українки.
22. Світова літературна казка.
23. Проблема самотньої дитини в творах Астрід Лінгрен, Сельми Лагерлеф, Міри Любе.
24. Загальна характеристика творів, відзначених Золотою медаллю Андерсена.
25. Розвиток повісті-казки в європейській літературі для дітей.
26. Розвиток детективної літератури для дітей.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Дитяча література».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

Система поточного і підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Дитяча література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів
1	Відвідування лекційних занять	1
2	Відвідування семінарських (практичн.) занять	1
3	Робота на семінарських заняттях	10
4	Модульні контрольні роботи (1, 2)	25
5	Самостійна робота	5
6	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
7	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

За 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90 – 100	A	5	Відмінно
82 – 89	B	4	Добре
75 – 81	C	3	Задовільно
69 - 74	D	3	Задовільно
60 – 68	E	2	Незадовільно
35 - 59	FX	2	Незадовільно з повторним вивченням курсу
1 - 34	F	2	Незадовільно без повторного вивчення курсу

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань
- повний обсяг їх виконання
- якість виконання навчальних завдань

- самостійність виконання
- творчий підхід у виконанні завдань
- ініціативність у навчальній діяльності

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій
- навчальні посібники
- робоча навчальна програма
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів
 - засоби підсумкового контролю (тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю)
 - завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Дитяча література»

ПИТАННЯ ЕКЗАМЕНУ

1. Педагогічна і виховна функція дитячої літератури, її роль у формуванні національної самосвідомості та характеру дитини.
2. Світлий образ дитини в фольклорній поезії. Колискові пісні та пестушки. Прочитайте їх напам'ять (на вибір). Малі фольклорні жанри.
3. Роль народних казок у становленні дитячої особистості.
4. Твори давньої літератури в сучасному дитячому прочитанні (літописи, патерики та ін.). «Повчання Володимира Мономаха – дітям» як моральний заповіт нащадкам.
5. Скласти розповідь про життя Г.Сковороди – мандрівного вчителя, філософа-мудреця. Відтворення його філософських поглядів у байках.
6. Скласти розповідь про Т. Шевченка для молодших школярів. Вірші Т.Шевченка про природу. Прочитати напам'ять «Садок вишневий коло хати», «Тече вода з-під явора».
7. Ліризм і сердечність шевченківської поезії про дітей-сиріт, автобіографізм цих творів («І золотої, й дорогої», «Мені тринадцятий минало»).
8. Неповторність, ліризм пейзажних творів Т.Шевченка для дітей.
9. Продовження шевченківських традицій у творчості Марка Вовчка. Сюжет повісті «Маруся».
10. Образ юної патріотки в повісті Марка Вовчка «Маруся».
11. Байки Є.Гребінки, їх національний характер, соціальна загостреність, викривальна правда.
12. Співомовки С.Руданського про високу моральність стосунків між людьми.
13. Пізнавальне та виховне значення байок Л.Глібова. Прочитати напам'ять «Чиж та Голуб», «Коник-стрибунець».
14. Оповідання та казки Олени Пчілки, своєрідне змалювання в них героїв.
15. Байки Олени Пчілки, їхня виховна цінність і ситуаційна подібність до народних байок. Прочитати напам'ять байку (за власним вибором).
16. Вболівання Івана Франка над долею талановитої дитини в оповіданні «Малий Мирон»
17. Погляди І. Франка на освіту і виховання (статті «Женщина-мати», «Байка про байку»).
18. Морально-етичний світ казок І.Франка.
19. Гумор і сарказм циклу «Сміховинки» С.Воробкевича.
20. Твори С.Воробкевича в дитячому читанні, їхня художня досконалість, тематичне розмаїття. Прочитати напам'ять поезію «Рідна мова».
21. Скласти розповідь про Б.Грінченка для дітей. Поетичні твори Б.Грінченка, що увійшли в коло дитячого читання. Прочитати напам'ять поезії (на вибір).
22. Тематичне розмаїття оповідань Б.Грінченка про дітей і для дітей. Огляд віршованих легенд та казок Б.Грінченка, їх фольклорна та історична основа.
23. Доступність художнього зображення історичної події в оповіданні «Олеся» Б.Грінченка.
24. Морально-етична основа поведінки дітей в оповіданні Б.Грінченка «Украла».

Образи дітей, розкриття характеру їхніх взаємин.

25. Багатогранність творчої і наукової діяльності Б.Грінченка. Тематика байок, їхня актуальність.

26. Оповідання М.Коцюбинського, що увійшли в коло дитячого читання. Моральність істини в казках-мініатюрах. Образи дітей в оповіданнях.

27. Художня досконалість поезій Лесі Українки для дітей. Прочитати напам'ять вірш (за власним бажанням).

28. Казки Лесі Українки в дитячому читанні. Педагогічна мудрість казки «Біда навчить». Образи птахів, казковість сюжету.

29. Байки В.Самійленка. Викриття в них пасивності та рабської психології.

30. Висока художня майстерність і ліризм поезій В.Самійленка. Прочитати напам'ять поезію «Найдорожча перлина».

31. Дніпрова Чайка як дитяча письменниця, автор лібрето дитячих опер. Виховне значення легенд Дніпрової Чайки («Дівчина-чайка» та «Морське серце»).

32. Цикл «Крилаті слова» С. Васильченка. Майстерність письменника в використанні фразеологізмів.

33. Оповідання С.Васильченка про дітей. Психологічний аналіз поведінки дітей в оповіданнях «Дош», «Свекор».

34. Трагедія «маленької людини» в оповіданні В.Винниченка «Кумедія з Костем».

35. Тематична різноманітність поезій Олександра Олеся. Аналіз поезій з цитуванням напам'ять.

36. «Лісові казки» О.Іваненко. Поєднання в змісті казок фантазії і природничих знань.

37. Доброта та сердечність казок Григора Тютюнника, їхня філософська глибина («Степова казка»).

38. Відображення світу дитини в поезіях та казках для дітей Д.Павличка. Прочитати напам'ять поезії Д.Павличка.

39. Духовна краса та щирість поезії Марійки Підгірянки про рідну землю, матір. Прочитайте одну з поезій напам'ять (за власним вибором).

40. Ідейно-художній аналіз поезій В.Симоненка «З дитинства», «Кривда». Одну з поезій прочитати напам'ять.

41. Магія слова, мудрий і казковий дивосвіт поезії Миколи Вінграновського для дітей («Наша річка», «Ластівка біля вікна», «Мак і кіт», «Хто воно?», «Почалапали каченята»).

42. Зображення психології «дітей війни» в повісті «Первінка» Миколи Вінграновського.

43. Природничий цикл О.Копиленка «Як вони поживають», його роль у вихованні дітей.

44. Оповідання Г.Кирпи про допитливих дітей («Катруся з роду Чимчиків», «Сонячний зайчик»).

45. Твори В.Сухомлинського про людину і природу, про високу моральність стосунків між людьми («Сьома дочка», «Іменини», «Образливе слово», «Бо я – людина», «Соромно перед соловейком»).

46. Ліризм, майстерність і краса творів П.Тичини, М.Рильського та А.Малишка для дітей. Прочитати напам'ять вірші (на вибір студента).

47. Н.Забіла – автор казок для дітей. Використання народнопоетичних джерел в казках та віршах письменниці.
48. Веселий світ дитячих пригод у повісті В.Нестайка «Тореадори з Васюківки».
49. Оповідання та казки М. Слабошпицького для дітей («Де туман живе?», «Що буде з Костиком?»).
50. Вірші П.Воронька в дитячому читанні, розмаїття жанрів, ліризм. «Цап-забіяка» – казка поета про забіякуватих «героїв».
51. Поезії Ліни Костенко в дитячому читанні. Багатство мови, гранична точність слова. Прочитати напам'ять вірші (на вибір).
52. Фольклорні мотиви в поетичних казках Богдана Лепкого.
53. Зображення дитини, її світу у творах А. Костецького.
54. Твори Лесі Бризгун-Шанти в дитячому читанні.
55. Значення літературного доробку Катерини Перелісної для виховання дітей (вірші «Брехлива киця», «Молитва», «Хто я?», «В автобусі», казка «Три правди»).
56. Твори Є.Гуцала в дитячому читанні.
57. Твори Дмитра Білоуса, що ввійшли в дитяче читання. Книга «Диво калинове» – мудрий батьківський заповіт любити і шанувати мову наших славних пращурів, оберігати її красу та чистоту
58. Повість А.Костецького «Суперклея Христофора Тюлькіна, або Вас викрито – здавайтеся» про талановитих і кмітливих героїв.
59. Пізнавальна та виховна цінність творів М.Трублаїні про життя народів Півночі. Образи та колорит оповідань.
60. Повість-казка «Земля Світлячків» В.Близнеця. Талановите поєднання у творі реального і фантастичного. Ідея збереження природи.
61. Повість В.Близнеця «Звук павутинки». Світ реальності й фантазії у творі. Краса, совість і казка як ідеал письменника в зображенні світу дитини.
62. Оповідання Майка Йогансена про чарівний світ природи.
63. Зображення природи в повісті Ф.Зальтена «Бембі».
64. Світ дитини в повісті Міри Лобе «Бабуся на яблуні»
65. Право дитини на вибір і власну думку за повістю К.Нестлінгера «Конрад, або Дитина з бляшанки».
66. Проблеми самотньої дитини в повісті О.Пройслера «Мала Баба Яга».
67. Висміювання негативних рис людської вдачі в казках М.Конопніцької для дітей.
68. Повість «Момо» М.Енде – твір про пригоди самотньої дитини.
69. Популярність твору Льюїса Керролла «Аліса в Країні Чудес».
70. Осуд егоїзму в казці О.Уайльда «Велетень-себелюбець».
71. Добро і зло в казці Р. Кіплінга «Ріккі-Тіккі-Таві».
72. Твори Д. Родарі в дитячому читанні.
73. А.Ліндгрена – двічі лауреат премії Г.К. Андерсена. Втілення мрії сироти про щасливе життя у фантастичному світі правди та справедливості в казці «Пеппі Довгапанчоха».
74. Повість-казка О.Пройслера «Мала Баба Яга». Проблема творення добра, справедливих взаємин в людському суспільстві.
75. М.Твен – майстер уїдливого гумору. Повість «Пригоди Тома Сойєра».Образ

Тома.

76. Гуманістичний та моральний зміст казки Карла Коллоді «Пригоди Піноккіо».
77. Уславлення доброти й людяності в повісті-казці А. Мілна «Вінні-Пух та всі-всі-всі».
78. Пригодницька література в дитячому читанні. (Огляд повісті Сельми Лагерлеф «Чудесна мандрівка Нільса Гольгерсона з дикими гусьми»).
79. Висміювання людської зажерливості в казці П. Асбйорнсена «Королівські зайці».
80. Образ відважного й доброго непослуха в казці Е.Блайтон «Знамените каченя Тім».
81. Казки А.Каралійчева та Еліна Пеліна в дитячому читанні.
82. Фантастичний і реальний світ Туве Янсон (повість-казка «Диво-капелюх»)
83. Багатоплановість і багатогранність повісті «Пригоди Гекльбера Фінна» М.Твена. Образ Гека. Сатира твору. Оспівування духовної краси людей. Геніальне розуміння письменником дітей.
84. Ш.Перро – основоположник літературної казки Європи. Моральна основа його казок.
85. Казки Г.-Х.Андерсена, їхня тематична та моральна спрямованість.
86. Повчальний і захоплюючий світ казки «Карлик-довгоносик» В. Гауфа.
87. Фольклорна основа казок братів Якоба та Вільгельма Грімм.
88. Неповторний і багатогранний казковий світ У.Діснея (казка «Домбо-циркач»).
89. Дитячі пригоди в повісті Еріха Кестнера «Еміль і детективи».
90. Френк Баум – творець чарівної країни Оз. Герої повісті «Чарівник країни Оз» в пошуках щастя.
91. Уславлення дружби в повісті-казці Яна Екхольма «Людвігові чотирнадцятому – ура!».
92. Казки Божени Немцовой, їхня морально-етична цінність(казка «Королевич Баяя»).
93. Герої казок Джоеля Харріса «Вечори з дядечком Римусом». Кмітливий і дотепний братець Кролик.
94. Літературні казки для наймолодших К.І. Чуковського («Мийдодір», «Федорине горе», «Муха-цокотуха», «Лікар Айболить» та ін.). Уривки прочитати напам'ять.
95. Фантастичний Суботик в боротьбі зі злом (повість П.Маара «Що не день, то субота»).
96. Казки народів Європи. Моральні цінності. Позитивні і негативні персонажі.
97. Казки народів світу. Спільне в зображенні добра і зла. Проблематика, національний колорит.
98. Виховне значення народних казок, легенд та переказів у становленні дитячої особистості.
99. Огляд сучасних дитячих часописів («Барвінок», «Малятко», «Пізнайко» та ін.).

Література

Основна

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
3. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т. / упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна - К. : Арій, 2007. – 656 с.
4. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т. /упоряд. І.Луценко, А.Подолінний, Б.Чайковський. - К. : Вища школа, 1992. – 286 с.
5. Закувала зозуленька. Українська народна поетична творчість / упоряд. Н. Шумило. - К. : Веселка, 1998. С. 3 - 19.

Додаткова

1. Українська дитяча література. Хрестоматія / Упоряд. Л.Козачок. - К. : Вища школа, 2002. - 519 с.
2. Колосок . Хрестоматія: у 2-х Т. / упоряд. Дзюбишина-Мельник Н.Я. - К. : 1994. – 624 с.
3. Дивосвіт Веселки К. : Веселка, 2005 – 704 с.
4. Калинова сопілка. Українська народна прозова творчість. / упоряд. О. Ю. Бріцина, Г. В. Довженко. - К. : Веселка, 1998. – 430 с.
5. Библиотека мировой литературы для детей (А. Линдгрэн, Дж. Родари, П. Треверс, А. де Сент-Экзюпери). - М. : 1983. - 590 с.
6. Зарубіжна література: навч. посіб.-хрестоматія / Давидюк Л. В., Задорожня О. Ф. - К. : Ленизд., 2003. - 592 с.
7. Кодлюк Я. Розповіді про письменників: посіб. для вчителя початкових класів. / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. - 3-те вид. - Тернопіль : підручники-посібники, 2001. - 120 с.